
AN ROINN OIDEACHAIS AGUS EOLAÍOCHTA

SCRÚDÚ ARDTEISTIMÉIREACHTA, 2001

GRÉIGIS — GNÁTHLEIBHÉAL
(400 marc)

DÉ hAOINE, 22 MEITHEAMH — TRÁTHNÓNA 2.00 go dtí 5.00

A.

(Insíonn Seineafón cé mar a dhiúltaigh sé glacadh le cuireadh chun dul i bpáirt le Séiteis, ach gur vótáil na fir i bhfábhar é seo a dhéanamh nuair a chros Arastarcas an bealach orthu.)

ἐκ δὲ τούτου Ξενοφῶν ἔλεξεν ὧδε, ‘ Ἐπεὶ ἐνθάδε ἦλθον, Σεύθης πολλοὺς ἀγγέλους πρὸς ἐμὲ ἔπεμπε καὶ πολλὰ ὑπέσχετο μοι εἰ πείσομαι ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν. τοῦτο μὲν οὐκ ἐπεχείρησα ποιεῖν, ὡς αὐτοὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε. ἦγον δὲ πρὸς τόπον ὅθεν ώομην τάχιςτ’ ἂν ὑμᾶς εἰς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι. ταῦτα γὰρ καὶ βέλτιστα ἐνόμιζον ὑμῖν εἶναι καὶ ὑμᾶς ἦδειν βουλομένους. ἐπεὶ δ’ Ἀριστάρχος ἐλθὼν σὺν τριήρεσιν ἐκώλυε διαπλεῖν ἡμᾶς, ἐκ τούτου συνέλεξα ὑμᾶς, ὅπως βουλευσαίμεθα ὃ τι χρῆ ποιεῖν. οὐκοῦν ὑμεῖς ἀκούοντες μὲν Ἀριστάρχου ἐπιτάττοντες ὑμῖν εἰς Χερρόνησον πορεύεσθαι, ἀκούοντες δὲ Σεύθου πείθοντες ἑαυτῷ συστρατεύεσθαι, πάντες μὲν ἐλέγετε σὺν Σεύθῃ ἰέναι, πάντες δ’ ἐψηφίσασθε ταῦτα.’

SEINEAFÓN (70)

ὑπισχνέομαι: geallaim. ἐπιχειρέω: déanaim iarracht. οἴομαι: is dóigh liom. ἦδειν: bhí a fhios agam. συλλέγω: tugaim le chéile. οὐκοῦν: ar an ábhar sin. ἐπιτάττω (+ tabh.): ordáim. ψηφίζομαι: vótáilaim.

B.

(Chuir na hAithnigh sluaíocht amach faoi cheannas Asapiais. Nuair a sheolann sé roinnt dá chuid fórsaí abhaile, buaítear air agus maraítear é.)

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους τούτου οἱ Ἀθηναῖοι περὶ Πελοπόννησον ναῦς ἀπέστειλαν τριάκοντα καὶ Ἀσώπιον τὸν στρατηγόν. καὶ παραπλεύουσαι αἱ νῆες τῆς Λακωνικῆς τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία ἐπόρθησαν. ἔπειτα τὰς μὲν πλείους ἀποπέμπει τῶν νεῶν πάλιν ἐπ’ οἴκου ὁ Ἀσώπιος, αὐτὸς δ’ ἔχων δώδεκα ἀφικνεῖται ἐς Ναύπακτον. καὶ ὕστερον στρατεύει ἐπ’ Οἰνιάδας, καὶ ταῖς τε ναυσὶ κατὰ τὸν Ἀγελῶν ἔπλευσε καὶ ὁ κατὰ γῆν στρατὸς ἐδήρην τὴν χώραν. ὡς δ’ οὐ προσεχώρουν, τὸν μὲν περὶ ἀφήσιν, αὐτὸς δὲ πλεύσας ἐς Λευκάδα καὶ ἀπόβασιν ἐς Νήρικον ποιησάμενος, ἀναχωρῶν διαφθείρεται αὐτὸς τε καὶ τῆς στρατιᾶς τι μέρος. καὶ ὕστερον οἱ Ἀθηναῖοι ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς παρὰ τῶν Λευκαδίων ἐκομίσαντο.

TÚICIDIDÉAS (70)

ἀποστέλλω: cuirim amach. ἐπιθαλάσσιος: le hais na farraige. πορθέω: creachaim. τὰς πλείους: an tromlach. δηρῶ: bánaím. προσχωρέω: géillim. ἀφήμι: cuirim chun siúil. ἀπόβασις: teacht i dtír. ὑπόσπονδος: faoi shos cogaidh. κομίζομαι: faighim ar ais.

C.

(Deir Téiséas go borb le hAdrastas go bhfuil an teachtaire tagtha chun é fein [Téiséas] a fheiceáil, agus go bhfuil sé i gceist aige Na Gréagaigh atá marbh a adhlacadh.)

AΔ. ὦ παγκάκιστε---

ΘΗ. σῖγ’, Ἄδραστ’, ἔχε στόμα
καὶ μὴ πίπρροσθεν τῶν ἐμῶν τοὺς σοὺς λόγους
θῆς· οὐ γὰρ ἦκει πρὸς σὲ κηρύσσων ὄδε,
ἀλλ’ ὡς ἐμ’ ἡμᾶς κάποκρίνασθαι χρεῶν.
καὶ πρῶτα μὲν σε πρὸς τὰ πρῶτ’ ἀμείβομαι.
νεκροὺς δὲ τοὺς θανόντας, οὐ βλάπτων πόλιν,
θάψαι δικαιῶ, τὸν Πανελλήνων νόμον
σφύζων. τί τούτων ἐστὶν οὐ καλῶς ἔχον;
εἰ γὰρ τι καὶ πεπόνθατ’ Ἀργείων ὑπο,
τεθναῖσιν ἡμύνασθε πολεμίους καλῶς.

EOIRIPIDÉAS (70)

στόμα: béal. ἐπίπρροσθεν: roimh, os comhair. ὡς: go dtí. χρεῶν: is gá. ἀμείβομαι: tugaim freagra ar. βλάπτω: déanaim díobháil do. δικαιῶ: measaim go bhfuil sé ceart. τι πάσχω: caitear go holc liom. ἀμύνομαι: cuirim i gcoinne.

(Ní chuireann Aichill milleán ar na teachtairí atá tagtha chun an cailín, Briseís, a thabhairt leo.
Géilleán Patraclas dá chuid orduithe chun í a thabhairt dóibh.)

“χαίρετε, κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν
ἄσσον ἴτ’ οὐ τί μοι ὕμμες ἐπαίτιοι, ἀλλ’ Ἀγαμέμνων,
ὃ σφῶι προΐει Βρισηίδος εἵνεκα κούρης.
ἀλλ’ ἄγε, διογενὲς Πατρόκλεις, ἔξαγε κούρην
καὶ τούτοις δὸς ἄγειν. τῷ δ’ αὐτῷ μάρτυροι ἔστων
πρὸς τε θεῶν μακάρων πρὸς τε θνητῶν ἀνθρώπων.”
ὡς φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπείθεθ’ ἑταίρῳ,
ἐκ δ’ ἄγαγε κλισίης Βρισηίδα καλλιπάρηον.
δῶκε δ’ ἄγειν. τῷ δ’ αὐτίς ἴτην παρὰ νῆας Ἀχαιῶν,
ἧ δ’ ἀέκουσ’ ἅμα τοῖσι γυνὴ κίεν.

HÓIMÉAR (70)

ἄσσον: níos cóngaraí. ἐπαίτιος: le lochtú. σφῶι: an bheirt agaibh. εἵνεκα: ar mhaithe le.
κούρη: cailín. ἔστων: scaoil leo. κλισίη: puball. καλλιπάρηος: le leicne áille. ἀέκουσα: le mífhonn.
κίεν: d’imigh (sí).

2.

[100]

(i) Cuir Gaeilge ar:

(60)

Ζεὺς οὖν δεῖσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἐρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς
ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν’ εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί.
ἔρωτᾶ οὖν Ἐρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις; ἴτερον ὡς αἰ-
τέχνηαι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμηνται δὲ ὧδε: εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς
ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί: καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς
ἀνθρώποις, ἧ ἐπὶ πάντας νείμω; ἐπὶ πάντας, ἔφη ὁ Ζεὺς, καὶ πάντες μετεχόντων: οὐ γὰρ
ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὡσπερ ἄλλων τεχνῶν: καὶ νόμον γε θὲς παρ’
ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως. οὕτω δὴ, ὦ
Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἱ τε ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς τεκτονικῆς ἢ
λόγος ἢ ἄλλης τινὸς δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἴονται μετεῖναι συμβουλῆς.

READING GREEK

(ii) Freagair ceithre cinn ar bith de na ceisteanna seo a leanas. (Gabhann deich marc le gach ceist acu)::-

(40)

(a) Scríobh nóta ar Herméis.

(b) Cén pháirt a bhí ag Proimitéas i scéal an Chruthaithe?

(c) Cén difríocht a bhí idir Sócraitéas agus na Sofaistí?

(d) Tabhair an Chéad Phearsa, Uimhir Uatha, Aimsir Láithreach de na focail a bhfuil líne fúthu sa sliocht thuas.

ἀπόλοιτο; γένοιτο; θές.

(e) Cén fáth ar gá go bhfaigheadh Ailceistís bás i ndrámá Eoiripidéis?

(f) Cad iad na dualgais a bhíodh ar Thriarác san Aithin? Cén fáth ar éirigh aighneas idir Arastarcos agus Téafaimeas mar gheall orthu?

3. Freagair **trí cinn** de na ceisteanna seo a leanas. Ní mór **ceist amháin** ar a laghad a roghnú as Roinn A agus **ceist amháin** as Roinn B. Is féidir an **tríú ceist** a roghnú as Roinn A nó Roinn B. (Gabhann tríocha marc le gach ceist acu):– [90]

A.

- (i) Rianaigh an pháirt a ghlac Ailcibeadéis sa Chogadh Peilpinseach.
- (ii) Scríobh go hachomair ar **dhá** cheann díobh seo a leanas:–
Brasidas; Síocháin Nícaias; Cath Aigospotamoi; Cath Ghranacais.
- (iii) Inis cé mar a deineadh príomhstát den Mhacadóin sa Ghréig.
- (iv) Déan comparáid idir an chaoi inar rialaíodh na hAithnigh agus na Spartaigh chomh maith leis an gcaoi inar oileadh a gcuid cathróirí óga a chur i gcomparáid lena cheile.

B.

- (i) Scríobh faoi Hóiméar agus a chuid dánta eipiciúla.
- (ii) Déan cur síos ar amharclann ársa Ghréagach, agus ainmnigh **beirt** scríbhneoirí ar léiríodh drámaí leo ann.
- (iii) Cad iad na príomhdhifríochtaí atá tugtha faoi deara agat idir na dealbha ón Ré Ársa agus na dealbha ón Ré Heilíníoch? Ba cheart duit dealbh **amháin** ar a laghad ó gach ré acu a ainmniú.
- (iv) Scríobh nótaí ar **dhá** cheann díobh seo a leanas:–

Vásaf Ruafhíoracha; Piléardheilbheacha mná; Peidiméid; Pheidias.